

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України
"Про Державний бюджет України на 2021 рік" щодо підвищення
прожиткового мінімуму до його фактичного розміру"

1. Обґрунтування необхідності прийняття проекту акта

Законодавчо затверджений рівень прожиткового мінімуму абсолютно не відповідає реальній вартісній величині споживчого кошика, а тому можна з упевненістю сказати, що сьогодні держава просто обманює своїх громадян забезпечуючи соціальні виплати та пенсії на значно нижчому рівні, ніж це мало б бути.

Відповідно до статті 7 Закону України "Про Державний бюджет України на 2021 рік" прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць передбачений у розмірі з 1 січня 2021 року — 2189 гривень, з 1 липня — 2294 гривні, з 1 грудня — 2393 гривні, а для основних соціальних і демографічних груп населення:

дітей віком до 6 років: з 1 січня 2021 року — 1921 гривня, з 1 липня — 2013 гривень, з 1 грудня — 2100 гривень;

дітей віком від 6 до 18 років: з 1 січня 2021 року — 2395 гривень, з 1 липня — 2510 гривень, з 1 грудня — 2618 гривня;

працевдатних осіб: з 1 січня 2021 року — 2270 гривень, з 1 липня — 2379 гривень, з 1 грудня — 2481 гривня;

працевдатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді: з 1 січня 2021 року — 2102 гривні;

працевдатних осіб, який застосовується для визначення посадових окладів працівникам інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами: з 1 січня 2021 року — 2102 гривні;

працевдатних осіб, який застосовується для визначення посадового окладу прокурора окружної прокуратури: з 1 січня 2021 — 1600 гривень;

осіб, які втратили працевдатність: з 1 січня 2021 року — 1769 гривень, з 1 липня — 1854 гривні, з 1 грудня — 1934 гривні.

Міністерство соціальної політики України відповідно до статті 5 Закону України "Про прожитковий мінімум" повідомляє, що фактичний розмір прожиткового мінімуму у цінах листопада 2020 року у розрахунку на місяць на одну особу становив 3 922 грн. (з урахуванням суми обов'язкових платежів — 4 494 грн), для дітей віком до 6 років — 3 676 грн., для дітей віком від 6 до 18 років — 4 505 грн., для працевдатних осіб — 4 072 грн. (з урахуванням суми обов'язкових платежів — 5 059 грн.), для осіб, які втратили працевдатність, — 3 323 грн.

На жаль, Урядом на 2021 рік визначено показники прожиткового мінімуму без врахування його фактичного розміру. Закладений у Держбюджеті розмір

прожиткового мінімуму порушує положення: Закону України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії"; Закону України "Про прожитковий мінімум"; Конвенції Міжнародної організації праці № 117 про основні цілі та норми соціальної політики (п. 2 ст. 5), що ратифікована Україною 16.09.2015.

Тобто розмір прожиткового мінімуму, визначений у Держбюджеті на 2021 рік, значно менший навіть від поточного фактичного прожиткового мінімуму, обрахованого у цінах листопада 2020 року – у майже 2 рази.

Разом з цим, прогнозований фактичний розмір прожиткового мінімуму необхідно розраховувати з урахуванням індексу споживчих цін (грудень до грудня попереднього року) у 2021 році – 107,3% відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 р. № 671.

Таким чином, законодавчо затвердженим рівнем прожиткового мінімуму закріплено значно нижчий розмір базового соціального стандарту, що не враховує знецінення грошових доходів та заощаджень громадян внаслідок цінової інфляції і зумовить зниження купівельної спроможності населення (й відповідно формування ВВП), погіршення рівня його життя та соціальної захищеності, створить передумови подальшого зубожіння, особливо найбільш уразливих верств населення, зокрема, тих, для кого пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги є основним, зазвичай єдиним, джерелом існування.

Слід також звернути увагу, що при розрахунку Держбюджету на 2021 рік Урядом не виконані рекомендації, затверджені Постановою Верховної Ради України від 19.05.2020 р. № 620-ІХ "Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Проблеми формування прожиткового мінімуму в Україні", якою доручено, зокрема:

Кабінету Міністрів здійснити заходи щодо наближення у 2020 р. розміру прожиткового мінімуму до його реальної величини з урахуванням оновлених наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг;

Міністерству фінансів України при підготовці законопроекту про державний бюджет на 2021 рік та наступні роки розраховувати соціальну складову державного бюджету на основі прожиткового мінімуму, встановленого із дотриманням вимог національного законодавства та міжнародних актів, що регулюють зазначену сферу правовідносин.

Разом з тим, у поданих разом із законопроектом реєстр. №4000 супровідних матеріалах немає інформації, передбаченої частиною першою статті 38 Бюджетного кодексу, зокрема, йдеться про обґрунтування розрахунку вартісної величини прожиткового мінімуму на відповідний бюджетний період у розрахунку на місяць на одну особу, а також окремо для основних соціальних і демографічних груп населення – з цього приводу у складі супровідних матеріалів до законопроекту містилася загальна інформація щодо соціального захисту населення, в тому числі величини прожиткового мінімуму у розрахунку на місяць на одну особу і для основних соціальних і демографічних груп населення.

Також категорично не погоджуємося із встановленням окремих розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, які пропонується застосовувати для визначення заробітної плати деяких категорій працюючих: базового посадового окладу судді та посадових окладів працівників інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, на рівні 2102 грн.; посадового окладу прокурора окружної прокуратури – 1600 гривень. Зазначені розміри є нижчими від запропонованого цією ж статтею загального прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Реалізація запропонованих норм призведе до порушення відповідних законодавчих актів в частині оплати праці та дискримінації працівників, зокрема, у межах державного управління.

Крім того, встановлення у Державному бюджеті України розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб для визначення заробітної плати окремих категорій працюючих суперечить нормам статті 40 Бюджетного Кодексу України та статті 4 Закону України "Про прожитковий мінімум", якими не передбачено визначення таких видів прожиткових мінімумів та їх встановлення у законі про державний бюджет.

Таким чином, для забезпечення справедливих мінімальних соціальних та пенсійних виплат – пропонується встановити у Державному бюджеті розмір прожиткового мінімуму для соціальних і демографічних груп населення, який має бути не менше фактичного розміру прожиткового мінімуму, визначеного відповідно до Закону України "Про прожитковий мінімум", з урахуванням індексу споживчих цін у 2021 році 107,3%, який передбачений постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 р. № 671.

2. Цілі та завдання прийняття проекту акта

Цілі та завдання проекту - підвищення у 2021 році розміру прожиткового мінімуму для відповідних соціальних і демографічних груп населення до розміру не менше фактичного розміру прожиткового мінімуму, визначеного відповідно до Закону України "Про прожитковий мінімум", з урахуванням індексу споживчих цін у 2021 році.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

Запропоновані цим проектом розміри прожиткового мінімуму розраховані у відповідності до законодавства та нормативно-правових актів, що регламентують принципи формування його величини. Розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб включає його фактичний розмір з урахуванням суми обов'язкових платежів, витрат на придбання або оренду житла, медичне обслуговування й освіти, відповідно до положень ратифікованої Конвенції МОП №117 про основні цілі та норми соціальної політики, та прогнозного індексу споживчих цін. Розміри прожиткового мінімуму для інших груп населення розраховано з урахуванням їх фактичних розмірів та індексу споживчих цін, визначеного відповідно до Закону України "Про прожитковий мінімум", з

урахуванням індексу споживчих цін у 2021 році 107,3%, який передбачений постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 р. № 671.

З цією метою запропоновано викласти статтю 7 Закону України "Про Державний бюджет України на 2021 рік" у новій редакції, де установити у 2021 році прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі з 1 січня 2021 року — 4504 гривні, з 1 липня — 5345 гривень, з 1 грудня — 6187 гривень, а для основних соціальних і демографічних груп населення:

дітей віком до 6 років: з 1 січня 2021 року — 3936 гривень, з 1 липня — 4683 гривні, з 1 грудня — 5430 гривень;

дітей віком від 6 до 18 років: з 1 січня 2021 року — 4824 гривні, з 1 липня — 5797 гривень, з 1 грудня - 6769 гривень;

працевдатних осіб: з 1 січня 2021 року — 6366 гривень, з 1 липня — 7500 гривень, з 1 грудня — 8000 гривень;

осіб, які втратили працевдатність: з 1 січня 2021 року — 3547 гривень, з 1 липня — 4300 гривень, з 1 грудня — 5000 гривень.

Крім цього, пропонується доповнити новим абзацом пункт 8 розділу "Прикінцеві положення" Закону України "Про Державний бюджет України на 2021 рік", в якому передбачити на законодавчому рівні доручення Кабінету Міністрів України вжити заходів щодо забезпечення розміру прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення, визначеного у статті 7 цього Закону, на рівні не нижче фактичного розміру прожиткового мінімуму, визначеного відповідно до статті 5 Закону України "Про прожитковий мінімум", з урахуванням індексу споживчих цін у 2021 році.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

У даній сфері правового регулювання діють Конституція України, Закони України "Про Державний бюджет України на 2021 рік", "Про прожитковий мінімум".

Законопроектом передбачено доручення Кабінету Міністрів України подати на розгляд Верховної Ради України зміни до державного бюджету на 2021 рік.

Прийняття законопроекту не потребує внесення змін до інших законодавчих актів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізацію законопроекту можливо здійснити шляхом перегляду доходної частини Державного бюджету України на 2021 рік в частині збільшення фактичних обсягів надходжень за рахунок коригування макроекономічних параметрів як наслідок економічного розвитку в результаті прийняття законодавчих ініціатив, поданих народними депутатами фракції Політичної партії "ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА - ЗА ЖИТТЯ" у Верховній Раді України

(відповідно до пропозицій до проекту Державного бюджету України на 2021 рік від депутатської фракції Політичної партії "ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА - ЗА ЖИТТЯ" у Верховній Раді України).

Проектом Закону передбачено невідкладне доручення Кабінету Міністрів України:

опрацювати питання перегляду доходної частини Державного бюджету України на 2021 рік в частині збільшення фактичних обсягів надходжень за рахунок перегляду макроекономічних параметрів розрахунку показників бюджету;

подати до Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2021 рік" щодо збільшення доходів та видатків у зв'язку з прийняттям цього Закону.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття цього законопроекту підвищить у 2021 році розмір прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення до розміру не менших фактичного розміру прожиткового мінімуму, визначеного відповідно до Закону України "Про прожитковий мінімум", з урахуванням індексу споживчих цін у 2021 році, що буде першим кроком до досягнення європейського рівня соціального захисту.

Народний депутат України

Королевська Н.Ю.

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Королевська Наталя Юріївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000007FAE280040978700
Дійсний до: 28.08.2022 13:23:42

Апарат Верховної Ради України
№ 128д9/1-2020/254855 від 30.12.2020

308731